

Delavec izhaja v-ak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpinimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dvo-kratni po 16 vin., pri šest-kratni po 14 vin., pri celo-letnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Občni zbor

Zveze delavskih društev za Kranjsko, Štajersko, Primorsko in Koroško.

Dne 26. decembra 1917, ob 2. popoldne se je vršil v Ljubljani v mestni posve-tovalnici občni zbor Zveze delavskih društev. Predsednik sodrug Mlinar je v otvoritvenem nagovoru omenjal, da je zvezni zbor bil zadnjič leta 1912. Ko je bilo sklicati občni zbor leta 1914, je izbruhnila vojna in delovanje Zveze se je moralo omejevati le na nujne zadeve; tako da zveza med vojno ni mogla intenzivneje poslovati. Delovanje sta večinoma opravljali le tajništvo in pred-sedništvo. Današnji zbor bodi mejnik in sledi naj mu živahneje delovanje.

K prvi točki poročila o delovanju tajnik sodrug Viktor Zore. V svojem poročilu omenja, da je izbruh vojne naravnos katastrofalno vplival tudi na delavske strokovne organizacije. Imeli smo že pred vojno veliko gospodarsko krizo, ki nam je prav mnogo škodovala in se je članstvo jelo dvigati šele tik pred izbruhom vojne. Med vojno pa so padle strokovne organizacije (n. pr. na Kranjskem na 1700 članov). V trenutku pa, ko je beda postala velika in ko so se uvele pritožbene komisije, so se jele razvijati strokovne naše organizacije tako, da štejemo danes (n. pr. na Kranjskem 3600) več nego smo jih šteli kdaj prej. To dobro znamenje pozdravljamo iz vsega srca in nam obeta najlepše uspehe. Omenjati pa moram, da nekaj organizacij, ki so med vojno prenehale poslovati, še sploh ni pričelo s svojim poslovanjem. Naša naloga bo, da tudi te zaspa ke budimo.

Organizacije so imele po poslanem poročilih v poslovni dobi od leta 1912 nad tisoč shodov, pri katerih je sodelovala Zveza večinoma po svojem tajniku v nad 600 primerih neglede na razne seje. Na shodih so se obravnavala organizacijska vprašanja pa tudi druga: aprovizacijska, naredba o pritožbenih komisijah, o zakonu v varstvo najemnikov, o novem bolniškem zavarovanju in o novem pogodbenem zakonu (tretji delni noveli k običnemu državljskemu zakonu kjer prihajata za delavce v poštev zlasti § 1154 b in 1155).

Mezdnih gibanj je bilo v tem času v področju tajništva 36, med njimi nekaj jako važnih in so vsa končala z večjimi in manjšimi uspehi. Razmeroma jako lepe uspehe je pa doseglo delavstvo vojne industrije pred pritožbenimi komisijami, kjer ima organizirano delavstvo v komisijah v Ljubljani svoj zastopnike. Uspehi so v primeri z draginjo sicer premajhni, toda brez dela, brez vpliva centralnih organizacij, da so se te naredbi izdale, bi bili delavci povsod izročeni neomejenemu izkoriščanju. Udeleženci lahko sami presojujejo pomen teh ustanov.

Raznatega imajo organizirani delavci svoje zastopnike v Ljubljani v najemnem uradu, v obrtnih sodiščih, v aprovizacijskih korporacijah in v presojevalnici cen.

Zvezno načelstvo je sporazumno z drugimi organizacijami večkrat interveniralo; poslalo vlogo na deželni odbor, da dovoli brezposelnim delavcem enako kakor je dovolil na predlog s. E. Kristana ljubljanski občinski svet za ljubljanske delavce brez-

poselno podporo, tudi za delavce na deželi. Deželni odbor tej vlogi ni ugodil.

Sicer je tajništvo posredovalo med centralnimi organizacijami in podružnicami, dajalo pojasnila v vseh delavskih stvareh ob svojih uradnih urah.

Žal pa, da so podružnice med vojno v precejšnjem številu pozabile na zvezo. Opomini niso dosti izdali. To se mora od-staj popraviti. P. trebujemo močno zvezo, ki bo kos svoji nalogi bolj nego je bilo to doslej mogoče.

V poslovni dobi je imela Zveza K 831807 dohodkov in sklepa svoj račun s primanjkljajem K 8264.

Poročilo se sprejme na znanje in ga naknadno pregleda nadzorstvo in potrdi.

Občni zbor izvoli v načelstvo Zveze sodruga: Brozovič, Bevc, Hlebš, Mlinar, Petejan, Zore in Zupan v Ljubljani; v nadzorstvo: Bradeška, Cvelhar, Čobal, Gabriel in Sitter. Izvolitev sprejmejo vsi predlaganci.

Glede Zveznega prispevka se sklene na predlog predsednika Mlinarja in po priporočilu ss. Zore, Kopač, Hlebš, Čobal, Gabriel, uvesti 1 h od tedenskega, oziroma 4 h od mesečnega prispevka.

Ob tej priliki se je vnela daljša debata o nalogah Zveze, ki so se je udeležili ss.: Kopač, Hlebš, Čobal, Gabriel, Zore, Petejan, Zupan in Mlinar glede poslovanja tajništva. Naglašalo se je, da treba tajništvo izpo-olniti, dobiti mora primeren vpliv, da se za podružnice v ozemlju direktno pobriga, zakaj le tedaj bo moglo uspešno delati, če bo imelo popolno pravico in odgovornost.

Jeseniška podružnica je predlagala, da naj Zveza posreduje, da se ustanovi na Jeseniškem tajništvo. Z ozirom na negotove razmere se to vprašanje odloži, pač pa se naroči jeseniški podružnici, da stavi primerne predloge, da se skuša pridobiti primerno pomoč pri organizacijskem delu.

S. Zore poroča, da je tiskarna podražila strokovni list zopet za 35 odstotkov. Za organizacije se zviša zaraditega cena za 1 h. Ne zviša se pa za rudarje, ker je Delavec še vedno last revirnega odbora in dobiva v ta namen nekaj subvencije. Razprave so se udeležili ss.: Zore, Sitter, Hlebš, Čobal in Petejan. K temu predlagata sodruga Straus in Petejan, da naj se Delavec prenove v obsežnejšo obliko in se uvede za vse stroke, namesto da bi snovali majhne liste, ki so razmeroma dragi in morejo prinašati le malo poučne snovi. Za predlog so bili vsi zastopniki, le železničarski in kovinarski zastopnik sta izjavila, da ti dve veliki stroki potrebujeata svoje glaslo. Razprave so se udeležili ss.: Petejan, Straus, Čobal, Kopač, Hlebš, Zore in Zupan.

Glede na predlog idrijskih organizacij, da naj se strokovne organizacije organizirajo avtonomistično, vztrajajo vsi udeleženci pri centralistični obliki. Tesna centralistična združitev stanovskih organizacij je potrebna, ker je gospodarska podlaga tudi taka. V strokovni organizaciji se izvedejo v kratkem primerne reforme in tedaj naj se Zveza potrdi, da dobi Ljubljana dobro urejeno tajništvo, ki bo lahko opravljalo vse potrebne posle in imelo potreben vpliv na organizacije. Treba pa, da vstvarimo primerne organizacije, ki jih še nimamo.

Zastopnik kovinarske organizacije je predlagal, da naj strokovna komisija ukrene

vse potrebno, in sicer takoj, da se brezposelnih kovinarjev, ki so 40 mesecev služili vojni in trpeli bedo, ne pošilja v bojno črto. Ker je ministrstvo že to obljubilo, je pričakovati, da to tudi izvede po obljubi.

Z iz edbo vseh predlogov se pooblastiti zvezno načelstvo, ki pojde takoj na delo.

Občni zbor Zveze je prepričal vse udeležence, da se je kljub malenkostnim pomočkom, ki so bili na razpolago opravilo prav mnogo dela. Naravno je pa, da z uspehom ne moremo biti nikdar zadovoljni, ker imamo pred seboj še cele plasti neorganiziranega delavstva. Upamo pa, da nastopajo novi časi, časi novega dela, zakaj zavednost med delavstvom narašča; rloz razmer je ta zavednost, ki vsakogar prepriča o nujni potrebi delavske solidarnosti in organizacije.

Konec občnega zbora ob pol 5. popoldne.

Letna bilanca rudarske organizacije.

Končano je torej tudi četrto vojno leto po koledarju in s spoštovanjem se spominjamo naših junakov, ki so v najtežjih razmerah najmoderneje, to je naj bolj krvave vojne vseh vojn obvarovali deželo pred »zunanji sovražniki«. Storili so gotovo več nego svojo dolžnost in so več prenesli in pretrpeli kakor moremo povedati z golimi besedami. Z nevstrašenim pogumom vztrajajo, da bi dovršili veliko delo v nadi, da postane po sklepu miru iz branjene dežele resnična domovina.

Radovedno in z bojznijo vprašujejo pač največkrat nas, svoje delovne tovariše, ki smo ostali doma: Ali ste tudi vi storili svojo dolžnost, ali ste pridobljeno tudi čuvali in ohranili? Seveda ne morejo biti sedaj vrste bojevnikov v trajnem razrednem boju, kakor divja že desetletja med delom in kapitalom neprestano, tako močne, toda močne morejo biti dovolj, da čuvajo organizacijo in nje bojne pomočke in jih krepe.

Ne da bi pretiravali, moremo z veseljem beležiti, da je Unija rudarjev v Avstriji v minulem letu napravila lepe uspehe, kar najprej potrjuje prirastek števila članov. Kratak pregled članskega gibanja do konca novembra 1917 nam to potrdi.

V gorenjih alpskih deželah (revirna centrala Ljubno) je imela Unija konec leta 1476 članov, katerih število je naraslo do konca novembra 1917 na 3327, to je zvišalo se je število za 1851 članov. — V dolenjih alpskih deželah (revirna centrala Trbovlje) se je zvišalo število članov v istem času od 639 na 1644 torej je Unija pridobila v tem okrožju 1005 članov. — V falknovskem okrožju se je zvišalo število članov in šteje danes 975 članov. — Najmanj članov je pridobilo riršavsko okrožje, in sicer le 48 članov. Nasprotno pa znaša prirastek v severozahodni Češki (revirna centrala Thurn) 1545 članov in šteje sedaj 2975 članov. V moravsko - ostravskem revirju je pridobila Unija 2085 članov in ima sedaj 4473 članov. V Galiciji, ki je bila dolgo časa vojno ozemlje, je pristopilo meseca oktobra zopet 654 članov. Posebno je naraslo število čla-

nov v petrolejskem ozemlju Borislav. Kakor smo že omenili veljajo ta števila do konca novembra. Pristopilo je v celoti 6663 članov. Dne 17. decembra je poskočilo to število že na 10255 in utegne narasti do konca decembra na 15.000.

Ne maramo prezreti tudi senčno stran, ki jo podaja ta pregled kakor omenjeno, je pristopilo do konca novembra 6663 članov, dočim je znašalo število pristopov v tem času pravzaprav 8660. Čeprav je del članov (okoli 2000) bilo vpoklicanih, moramo vendar naglašati, da je morala vladati nekakšna mlačnost, da ni bilo mogoče preprečiti tako veliko fluktuacijo. Toda o tem bomo govorili o priliki.

Tukajšnji podatki obsegajo le gole številke o stanju članov in mnogo večji mora biti moralni uspeh centralne organizacije Unije rudarjev avstrijskih, katere uspehe so uživali tisoči in tisoči rudarjev, dasi niso organizirani. Tudi na socialno političnem polju je dsegla Unija rudarjev z energičnim in taktičnim nastopom.

Najprej smo imeli boj za odškodnino oziroma plačo v zmislu § 1154 obč. drž. zak. Pravcati boj je bila morala voditi naša centralna organizacija proti spletkam in zavratnostim, ki so jih vprizorili rudniški mogotci. In pribiti moramo tukaj, da bi ta boj ne bil nikdar izpadel v prid rudarjev brez Unije rudarjev.

Mezdne in pritožbene komisije — čeprav le plod vojne — so bile uvedene v prid rudarjem in lahko trdimo, ne da bi pretiravali, da so se le na energično zahtevo Unije rudarjev razvile ugodno za rudarje. Rzsodbe teh komisij izpričujejo to najbolje, kjer je Unija posegla vmes.

Novo določbe o bolniškem zavarovanju zlasti določitev bolnišćnine po meznih razredih ki je stopila 1. januarja 1918 v veljavo tudi za rudarje, je Unija bistveno pospeševala.

Torej nad 10.000 novih članov je Unija rudarjev v A striji pridobila, pridobila v vojni bedi in vojnem stanju. Pr pominjati pa moramo, da pravzaprav ni bilo nobene posebne agitacije. Tem razveseljiveji in pomembnejši so uspehi spričo tega, ker so rudarji podrejeni raznim strogim vojaškim zakonom, so njih delodajci najbolj trmasti izmed vseh drugih poklicev in so tudi bolj preganjani, vendar dosegli tako lepe uspehe. Kaj in kako naj sklepamo iz teh dejstev? Imamo le eno sklepanje: Čm več e zatiranje in trpinčenje, temveč hrepenenja po obrambi tem več s oge! To dejstvo potrjuje 10.000 rudarjev s svojim pristopom k Unii rudarjev. Povsem instiktivno je pr dlo to prepričanje in samobscbi se je umevalo: Ni je druge pomoči — le centralna organizacija, Unija rudarjev v Avstriji je, ki varuje rudarje in njih koristi najbolje zastopa in brani.

Kako se strokovne organizacije pripravljajo.

Podjetniki so v zadnjem času večkrat izjavljali p tajno in tudi javno, da se bodo po vojni zahtevam strokovnih organizacij kar najodločneje uprli. Zato mora biti briga vsakega mislečega delavca, da porabi vse svoje sile, da zgradi svojo organizacijo tako, da bo dovolj močna, da bo mogla uspešno voditi boj s podjetniki.

S tega stališća se torej že pripravljajo posamezne strokovne organizacije za boje, ki nam jih prinese mir.

Zveze so pričele prispevke reformirati. Globoko padla vrednost denarja naravnost onemogoča strokovnim organizacijam, da bi pošteno izvrševale svoje naloge, če se ne zvišajo prispevki. Z išale so jih že doslej nekatere organizacije, tako stavbinski delavci, tiskarji, tiskarski pomožni delavci in druge stroke bodo morale storiti isto. Tudi steklarji, železničarji, hotelski in gostilniški nastavljenici so sklenili povišati prispevke organi-

zaciji. In druge stroke bodo morale to v kratkem storiti.

Isto stremljenje se pokazuje tudi v Nemčiji. Tam sklepa prav sedaj več strokovnih organizacij o zvišanju prispevka, da s tem spravijo v sklad prejemke in izdatke z manjšo vrednostjo denarja. Strokovne organizacije imajo znatno večja bremena nego so jih imele pred vojno. V Nemčiji so uvedli zvišan prispevek pivovarji in mlinarji, lesni delavci, usnarji, brivci, vrtnarji in drugi.

Prispevki v Avstriji so se zvišali po 10 do 30 h, v Nemčiji pa po 5 do 20 fenigov.

Z ozirom na kritični položaj, ki nas čaka po vojni, kakor smo uvodoma že omenili, je naša najsvetejša dolžnost, da žrtvujemo vse, kar je v naših močeh, da okrepimo naše organizacije, da zbudimo še tiste zaspance, ki še ne poznajo velikega pomena naših organizacij za našo bodočnost in za bodočnost naših družin. Organizacijo lahko ohranimo to, kar imamo in pridobimo nove ugodnosti, boljše razmere, boljši zaslužek; brez močnih organizacij pa izgubimo to, kar imamo, in po vojni nas čaka v tem primeru velika beda. Zavedajmo se vsega tega! Svoje sreče smo kovači!

Zakaj sem strokovno organiziran.

Ker imam pogum biti složen s svojimi tovariši in pošteno želim, da zahtevamo, kar nam gre.

Ker bi rad, da vsak človek dobro izhaja, dobro je, se čedno oblači in ima dovolj časa, da se veseli svojega življenja.

Ker sem proti neumnosti, proti zamerjenosti in obubožanju, pa sem za zdravje življenjsko srečo in izobrazbo.

Ker dam več na poštenega človeka v raztrgani obleki kakor na domišljavega tepca z bančnimi računi.

Ker strokovno organiziranega delavca spoštuje vsak pošten in odkritosrčen človek, razen interesiranih koristolovcev, ki sodijo po interesu dobička ne pa plemenitosti dobrosrčnosti.

Ker imam, če plačujem stitkovni organizaciji prispevke, zagotovilo, da se s tem lahko kaj stori za naše interese, da s tem pomagam lajšati bedo in potolažiti marsikatero solzo naših lačnih žena in otrok.

Ker se rajši sprem z vsemi nazadnjaškimi nasprotniki, kakor da bi pustil svoje tovariše na cedilu.

Ker želim več kruha in življenjsko srečo in sem nasprotnik temu, da neomejeno izkorišća človek človeka. Vse s celoto za celoto.

Ker sem za okrepilo našega ljudstva s tem, da ima dobre delovne, mezdne, prehranjevalne in stanovanjske razmere, dobro vzgojo, temeljsko poklicno izobrazbo, se med seboj spoštuje, priznava in je enakopravno.

Ker sem za dobre življenske razmere za vse in proti razveljavitvi vrednosti in pretiranem luksusu. Več prosvete in manj praznovanja! Več sreče in prijetnega življenja in manj pekla in solzne doline. Več kulture in manj nekulture! Več pametnih, srečnih in zadovoljnih ljudi in manj prostakov, silovitižev in dekorativnih predstaviteljev.

Ker se dajo doseči ti poštene smotri le z združitvijo čimbolj vseh sil, z zavestjo skupnosti in čutom solidarnosti. Eden za vse, vsi za enega!

Domači pregled.

EMANUEL KRATOCHVIL

do 9 letni blagajnik Unije rudarjev avstrijskih je preminul po kratki bolezi v nedeljo dne 30. decembra 1917 v Turnu. Tiplcah po kratkem bolehanu v 57. letu svoje dobe. Pogreb je bil v torek dne 1. januar-

ja 1918. Rudarski organizaciji je služil 30 let z neumorno vestnostjo in marljivostjo. Bodi mu ohranjen trajen spomin!

Vsem onim naročnikom „Delavca“, ki jim je ob koncu leta potekla naročnina smo danes priložili položnice, da obnove naročnino. Vsi listi so naročnino povišali, „Delavec“ pa je ostal pri stari naročnini, za to upamo, da bodo naši čitatelji to upoštevali ter takoj nakazali naročnino. To pa zlasti radi tega, da ne bo pri dostavljanju kake zamude. Upraviništvo.

Moka za januarij leta 1918. „Vojni zavod za promet z žitom ob času vojne“ je naznanil „Vojni zvezi konzumnih zavodov in konzumnih društev na Krajskem“ da ne more za mesec januarij dati nič več moke kot: tzv. težkim delavcem v rudnikih in plavžih le po 6 kg in njih svojem po 5 kg. — drugim delavcem in njih družinam po 4 kg in sicer po 3 kg moke in 1 kg kafe. — Hud udarec je to za ubo delavsko ljudstvo. Krompirja se ni dobilo dovolj — „Vojna Zveza“ je sicer vse mogoče storila, tudi gospodje podjetiki so se zelo trudili, da bi se spravil živež za delavstvo vkup, ali — žal, ni se tako izvršilo kot bi se moralo. Mi apeliramo na visoko c. kr. dež. vlado, naj skuša izposlovati, da bo delavstvo ostalo pri isti kvoti moke kot je bilo v decembru. Ljudem nimaj boga, so navezani samo na to, kar dobe! Najne bo naš glas, glas vpjočega v puščavi.

Krokodilove solze točijo nekateri, ker potekajo mirovna pogajanja z Rusijo razmeroma ugodno. Do kosti obirajo ruske zastopnike, jim očitajo imena, rod, a sicer jim ne vedo očitati nobenih slabih dejanj ali nepoštenja. S pomževanjem in čvkanjem bi radi jemali ugled zastopnikom ljudstva, boljševiške vlade, ki je trdna kakor pravi v nasprotju s poročili sporazuma, angleški poročevalec ki je bival dalje časa v Rusiji, kakor nobena dosedanjih ruskih revolucionarnih vlad. Isti poročevalec trdi, da vlada v Petrogradu popoln mir in da tudi meščanska voja v dežli nima primere s prejšnjimi boji. To potrjujejo tu li najnovejša poročila, ki pripovedujejo o velikanskih demonstracijah sprčo povoljnega p teka dosedanjih mirovni pogajani. In ni čudno, kri prelivaja drugi, zato ta zlobnost, to tajno hrepenenje po nadaljevanju vojne za — lastni dobiček na račun batske krvi.

„Slovenski Narod“ filozofira v pondeljek o socialistični internacionali in trdi, da je Štokholm pokazal veliko razliko v naziranjih internationale. Zagovarja Kerjenskega, češ, da je oživotvoril Štokholm. Kerjenski ni bil socialist in se je akomodiral Štokholmu pod pritiskom delavskih in vojaških svetov. Ko je pozneje napravil koalicijsko vlado, v kateri je imela buržvazija večino, je tudi Kerjenski odklanjal Štokholm. Glede internationale in glede na mirovne pogoje so pa razprave velikanskega pomena, ker slone vse na tistih načelih kakor ruske zahteve. V kolikor se razločujejo od onih, se nanašajo le na lokalna vprašanja, ki se morajo navesti, da se vrše na podlagi njih obravnave. Stranke, ki so podale v Štokholmu svoje izjave so računale z realnimi razmerami, a končni cilj so imele vse en in isti. Nihče ne more tajiti, da prihaja demokratizem med vojno preko Štokholma in iz Rusije. Če buržvazija to delo omalovažuje, dokazuje s tem le sovraštvo do demokracije in tudi ovira problem o samoodločevanju narodov. Ta dva pojma sta namreč tesno spojena.

So rug Jožef Dworaček, tajnik zveze tiskarskih pomočnikov je slavil dne 27. decembra 1917 petindvajsetletico svojega delovanja kot tajnik zveze. Slavljenc je neumoren delavec na organizacijskem polju. Dunajski tovariši so mu priredili dne 30. m. m. slavnosten večer.

Sodrug Pernerstorfer nevarno bolan. Bolezen sodr. Pernerstorferja podpredsednika državnega zbora, se je nevarno poslabšala. Pernerstorfer je že več mesecev bolan.

Cesar je odločil o razmerju kvote. Ker kvotna deputacija ni prišla do nobenih

sklepe, je odločil cesar, da ostane sedanja kvota za Ogrsko v dotedanji višini 36,4 odstotkov do 19. decembra 1918

Vse krajevne politične organizacije, ter sodruge posameznih krajev, pozivljamo, da čimprej skličejo zaupniške shode, na katerih se ustanove krajne politične organizacije v zmislu novega strankinega opravilnika, in kjer že obstoje, naj se iste izpopolni. Sodrugi, ki žele referenta iz Ljubljane, naj to pismeno naznanijo podpisaneu tajništva, kateremu naj se tudi sporoče imena in naslovi odborikov krajevnih političnih organizacij. — **Tajništvo jugoslovanske s. c. dem. stranke v Ljubljani,** Franciškánska ulica št. 6. I. (uprava „Najprej“.)

Jugoslovanska deklaracija je politični problem, ki se opira na stara meščanska prava. Deklaracija je važen pokret, toda sprejeti mora v svoj program demokratizacijo, zakaj svoboda je pogoj zdravega razvoja za vsak narod. Privilegijev imamo že sedaj preveč in da bi jih v avtonomiji narodov hoteli še več to bi bilo res nazadovanje ne pa napredek.

Iz Hrastnika. Zopet je minulo leto, a nada, da zopet začne delovati naše tamburaško in dramatično društvo se še ni uresničilo. D lavci, ki ste že dobro igrali, pokažite vendar, da se niste učili zastoj! Načelnik tamburašev in načelnik dramskega zbora, zbudita se, da nam vsaj tuptam okrajšata dolge nedeljske popoldneve in dobrodejno pospešujeta naš kolegijski odnos. Če se meščanski sloji zbuja, zakaj bi se delavci ne genili! Hlastniški rudarji pričakujemo da nas kmalu zopet nekoliko razveselijo.

Porotna sodišča. V Celju se prično porotna zasedanja 4. februarja, 13. maja, 9. septembra in 9. decembra. V Mariboru pa 4. februarja, 3. junija, 23. septembra in 9. decembra.

Sodbe čeških delavskih listov o „Slov. Narodu“. Pred dobrim mesecem je „Slov. Narod“ prinesel kup laži o boljševikih, Ljenu in Trckem, v dopisu iz Prage. Te laži je pobral češki poslanec Rydlo ter jih podal kot interpelacijo v drž. zboru. Na Češkem jih namreč noben list ni hotel objaviti, zato so gotovi destruktivni elementi v Pragi v to porabili slovenski list „Slov. Narod“, ki je seve iz srca rad to podlost prinesel — „Pravo lidu“, glavni organ češkoslovanskih socialistov piše o tem: „Ako jesmatral posl. Rydlo za prav, da je v interpelaciji poslancev „Česke Zveze“ uporabil zlagani in vsled svoje tendence falotski (nčemenj) članek ljubljanskega „Slov. Naroda“, tedaj je osebno odgovoren za ta članek in njegove trditve in bo zanj odgovarjal. Bomo zato poskrbeli.“ — „Dělnický Denník“, glasilo centralistov, pa pravi: „V zgodovini socialne demokracije so zapisani razni napadi sovražnikov delavstva, ali take lumparije si pa še ni noben dovolil. Seve to je še večja lumparija, ker je (članek v „Slov. Narodu“) in s tem interpelacija izšla iz sovraštva k onim, ki hočejo mir, iz sovraštva k onim, ki so v Rusiji razdelili zemljo veleposestev kmetu.“ — Mi smo kolikrat, ko je ta lumparija v „Slov. Narodu“ izšla, povedali svoje mnenje in pribili to neverjetno nizko in podlo postopanje glasila slov. inteligence. Sramota za nas Slovence je pač, da se sme nekaznovano kaj takega dogajati. Odgovoren zato je ljubljanski župan dr. Tavčar... Žalostno je to žalostno...“

O preskrbi rudarjev poroča rudniški upravitelj z Maravskega v „Montan-Zeitung“: V popolni zavesti, da rudar opravlja težko delo in da od motivne v produkciji premoga ni odvisen le konec vojne, marveč, da se z njo daljša eno izmed mnogih trpljivih ljudstva, je dalo ministrstvo za javna dela svoječasno premogovnikom dovoljenje, da smejo preskrbljevati potom kompenzacije (z zamenjavo) živila za rudar-

je. Šlo je le za nekaj odstotkov premoga, ki bi smeli rudniki z njim razpolagati na ta način. Z novimi odredbami pa se hoče rudnikom, ki so se žrtvovali, to preprečiti. Ne le, da delavec z živili, ki pripadajo nanj ne more izhajati, marveč v aprovizaciji nastajajo motitve, ko mora delavec čakati po dva do tri tedne, da dobi zase in za rodovino potrebna živila. Če hoče kaj kupiti od kmeta, ki pridno prodaja svoje pridelke, čuje imenovati zneske, ki ga navdajajo z grozo. Za meterski cent krompirja zahteva kmet 200 kron, za žito 200 do 400 kron, za liter mleka 1 krono, za fižol 400 kron meterski cent, za jajce 80 h, za maslo 30 do 40 kron. Pri kompenzacijski trgovini je pa moral dati kmet živila po maksimalnih cenah in gotovo je, da je izšla nova odredba le na zahtevo agrarcev. V primeru naj navedemo maksimalne cene: krompir 30 kron met. cent, žito 40 kron met. cent, fižol 80 kron, jajce 25 h, mleko 26 h liter maslo 9 kron klogram. Če bo moral delavec kupovati pod roko, potem ostane mezdn vprašanje vedno odprto; kako bo pa potem z mirom in našim gospodarstvom, ne omenjam. Produkcija premoga se bo pa gotovo nepričakovano znižala, ker lačen delavec ne more delati.

Kako se zdravijo vojaki. V Trenčinski toplice se pošiljajo vojaki, ki imajo trganje v ud h. Kdor pozna vojaške navade, ta ve, da mora bolezen biti že precej huda, da se pošlje vojaka v kopelj. Ti bolni vojaki morajo, pa če tudi dež še tako lije, trikrat na dan nastopiti in delati na polju. Kdor ne nastopi, ne dobi menaže. Zdravniki se trudijo, da bi vojake ozdravili, a kaj pomaga to, če narednik pošilja vojake na delo tudi v najslabšem vremenu. Če se kdo pritožila kot ozdravljenega pošljejo h kadru. Petnajst mož je bilo odpuščenih kot ozdravljenih, ker niso imeli plaščev. Da se dobi dopust, se mora podpisati vojno posojilo. *Probatum est!*

Kako je bilo leta 1848. V Brašovi na Hrvaškem živi še en domobranec iz leta 1848., ki še pomni takratne razmere. Čevljev, pravi sploh ni bilo več. Ljudje so krali prašiče, da so si iz kož napravili opanke. Kvart pšenice je stal 50 forintov. Zetev ni bila slaba, a narod je trpel vsled nemških in ruskih čet, ki so hodile skozi deželo. Po nekod so poveljniki dovolili vojaštvu, da pleni 2 uri. V 4 krajih je bilo na ta način vse odnešeno. A drugi so imeli zopet vsega dosti. Predvsem je bilo mesa in masti povsod v izobilju. Funt mesa je veljal 26 do 29 krajcarjev.

Oderuštvo pri žganju. Cene za žganje in likerje so dosegle zlasti na deželi vsled visokega davka na spirit silne oderuške cene. Liter slivovke prodajajo že od 60 do 70 kron, brinjevec je še dražji. Agentje so nakupili velikanske zaloge za Avstrijo.

Najvišje cene za nadrobno prodajo svežih jabolk je nanovo določila deželna vlada. Pri nadrobni prodaji srednjevelikih dobrih ali le z lepotičnimi napakami obloženih sadežev (posebno v trgovini običajnih zavojih I b in II blago v zabojih) velja 1 kg v Ljubljani 1 K 84 h., na Kranjskem izven Ljubljane 1 K 70 h. Pri nadrobni prodaji sadja z napakami velja 1 kg v Ljubljani 1 K 44 vin., na Kranjskem izven Ljubljane 1 K 26 vin.

Uporaba sivih in rdečkastih vojnih dopisnic. Po tozadevnih predpisih je sive in rdečkaste vojne dopisnice rabiti takole: a) sive vojne dopisnice: 1. k armadi na bojišču, 2. na ranjene in bolne vojaške osebe po bolnišnicah, 3. v prometu v inozemstvo; b) rdeče vojne dopisnice je rabiti: 1. od armade na bojišču, 2. od ranjenih ali bolnih vojakov med potjo z bojišč v bolnišnice; 3. od sanitetnega osebja v vlakih ranjencev; 4. od ranjenih in bolnih vojaških oseb po bolnišnicah. Ta, svoj čas že objavljena naredba, stopi dne 1. januarja 1918 poostreno v veljavo, na kar se občinstvo tem potom blagohotno opozarja.

Zaplomba cementa. V državnem zakonu je objavljena naredba, ureja promet s cementom in naznanja zaplombo obstoječih in v bodoče produciranih cementnih zalog. Nadalje je izšla naredba, o ustanovitvi gospodarske zveze cementne industrije.

Svetovni pregled.

Pred mirom? Pogajanja med Rusijo in centralnimi državami se nadaljujejo. Z Rusijo se je vobče doseglo soglasje. Najvažna točka, ki ni še dognana je samoodločevanje narodov. Rusija zahteva, da se izpraznejo vsa zasedena ozemlja, da bodo posamezni narodi lahko svobodno glasovali kam se hočejo pridružiti, ali pa če hočejo biti samostojni. To vprašanje je silno važno in nikakor ne bi bilo dobro, če bi se zaradi tega mirovna pogajanja prekinila. Vlada boljševikov je naravnost vnetja za mir in če bi prišla nova vlada, je gotovo, da bi bila bolj prijazna vojni nego je sedanja vlada. Vrhutega pravi neki angleški poročevalec da so poročila, ki jih razširja časopisje spora uma o slabosti sedanje vlade neresnična, zakaj od početka revolucije ni imela nobena vlada tako trdnega stališča, kakor vlada boljševikov. V Petrogradu je popoln mir in tudi drugod so boji le med meščanstvom in vojaki. Kako mogočno vpliva Rusija na sporazum, kaže tudi izjava Lloyd Georgeja, ki je baje rekel, da se sporazum prične pogajati za mir, če mu Avstrija in Nemčija predložita enake mirovne predloge kakor sta jih predložili Rusiji. Graf Czernin, avstrijski zunanji minister je sicer rekel, da sporazum lahko posname mirovne pogoje iz izjav, ki jih je podal. Toda, če sedaj Anglija takorekoč zahteva mirovne predloge iz kakršnegakoli razloga, ali iz resne potrebe ali zato, da ustrežejo mirovni propagandi, je trenutek ugoden in ponudba ni poniževalna. Vsi narodi žele mir. Če so vojujoče stranke edne v tem, da ne zahtevajo aneksij, ne kontribucij, potem je odprto še samo vprašanje samoodločevanja narodov, ki pa tudi ni razlog za nadaljevanje vojne, ker so centralne države pripravljene izvesti demokratizacijo. Od isno je torej v prvi vrsti od diplomacije, če bomo imeli kmalu mir ali ne. In kdor bo zakrivil nadaljne prelivanje krvi, si nakoplje velikansko odgovornost. Pripomniti še moramo, da so zaradi zgoraj omenenega vprašanja o samoodločevanju narodov jako razburjeni v deželah sporazuma in nič se nam ne bo čuditi, če izrabijo ta dogdek za vojno hujskanje. Žalostno znamenje je, da so centralne države tako silno osvražene pri sporazumu. Zato bi pa bilo tudi jako primerno, da bi centralne države v svoji diplomaciji, s svojo demokracijo dokazale, da imajo resen namen skleniti pristen mir sporazumljenja. Če se torej izkaže, da je angleški poziv resen, ne bi smele zamuditi tega trenutka, ki ga je izzval klic ruskega delavstva po miru.

Svetovna vojna se razvija v zimski zaspanosti polagoma dalje. Boji so na italijanskem bojišču zlasti na Tirolskem, kjer so dosegle avstrijske čete uspehe; ob Pavi pa so se pomaknili na levi breg v gorenjem delu benečanskega bojišča. Nemci zbrajo baje svoje čete na francoskem in flanderskem bojišču. Tako poročajo listi sporazuma. Na ruski bojni črti je mir in se v Brest-Litovsku nadaljujejo mirovna pogajanja z Rusijo. Kaj bo s splošnim mirom, še ni znano, vendar pa napetost kljub grozovitemu vojnemu hujskanju ni tako velika, da ne bi bilo mogoče priti do pogajanja. Sedaj poročajo naši listi o tem, da so delavske organizacije in socialisti na Angleškem in na Francoskem za nadaljevanje vojne. Toda tem poročilom ne smemo preveč zaupati, zakaj razlagati si jih moremo le tako, da delavstvo hoče odpraviti terorizem v Evropi, ki so ga razkličali vojni hujskači po deželah sporazuma. Deloma utegne biti ta pojav tudi v zvezi s pogajanja v Brest-

Litovsku, ker se centralne države niso postavile na stališče demokracije. Nedvomno pa ti pojavi dokazujejo, da mora v teh deželah biti tudi že močno gibanje za mir, ker bi sicer vojni hujskači ne polagali take važnosti na izjave za nadaljevanje vojne. V Palestini se vrše novi boji za Jeruzalem. Grčija se oborožuje.

Moderni vlomilec. V Berlinu so aretirali nekega Beno Maka, ki velja za najnevarnejšega vlomilca v vsej Nemčiji. Mak se je izdajal za vinskega veletržca, zahajal v najodličnejše lokale in živel po navadi bogatih ljudi. Mak je razpolagal z izrednimi vlomilskimi instrumenti, kakoršnih redarstvo dosedaj ni videlo. Ker je občeval z raznimi bogataši in poznal njihove navade, je mogel v njihovi odsotnosti vlomiti v stanovanja in odnesti velike svote, ne da bi bil zasačen. Pripetilo se je, da je kak dan obšel vsa stanovanja v eni hiši, pa ni nikdo nič sumljivega zapazil. V njegovem stanovanju so našli 22.000 mark gotovine, 45.000 mark obveznic vojnega posojila in dragocenosti za okoli 200.000 mark. Njegovo stanovanje je vredno na 1 milijon mark.

Aretacije poštnih uslužbencev. V Hannoveru je kriminalna policija aretovala te dni 12 poštnih uslužbencev v starosti 16 do 18 let, ki so izvršili celo vrsto tatvin. Jemali so poštno pošilavce, zlasti take, v katerih so se nahajala živila.

Tudi v Italiji primanjkuje kruha. Iz Lugana se poroča: „Corriere della Sera“ opisuje težave glede preskrbe s kruhom v Milanu. Mnogo pekarskih prodajalen je že ob osmih zjutraj brez kruha. Vkljub krušnim izkaznicam mnogi ne morejo dobiti pripadajoče jim porcije kruha.

500 KRON

vam plačam, če ne odpravi moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vašo kurja očesa, bradavice in oroženo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroštvenim listom K 2.75, trije lončki K 5.50, 6 lončkov K 8.50. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem K 1 meniš, Košice (Kaschau, Kassa) 1. pošt predal 12/639, Ogr.

Povratek ruskih emigrantov. V kratkem se vrne znatno število ruskih emigrantov iz Švice v Rusijo. Ti emigranti so se morali svojedobno zaradi svojega političnega prepričanja umakniti v inozemstvo. V led novih razmer v Rusiji jim je omogočeno, da se zopet vrnejo v domovino.

Mesto brez vode. Težka nezgoda je zadela mesto Vardö. — Vodovod, ki je preskrboval prebivalcem vodo, je bil po neki angleški vojni ladji poškodovan. Ker je poprava vodovoda vsled polarne noči in vsled zmrzline do spomladi nemogoča, morajo prebivalci tajati sneg ter si na ta način preskrbeti potrebno vodo.

Francoski delavci za mir. Pariško časopisje poroča, da je zastopnik sindikata kovinarskih delavcev Merheim ostro kritiziral stališče „Confédération Général du Travail“ in je izjavil, da bi bile morale iti alirane vlade v Brest Litovsk Delavski razred se noče udeleževati mirovni pogajanj ob diplomatski mizi, temveč se hoče udeležiti mirovne konference v okvirju internacionale. Vojne škode je treba poravnati vzajemno, tudi v vzhodni Prusiji. Nekateri pristaši manjšine, med njimi Bourberon, so nastopali še bolj odločno Merheimova naziranja. Zagovarjali so politiko Ljenjinovo in Trockega in so zavračali obrekovanja napram tema dvema, kakor jih razširja ententno časopisje.

Izdajatelj Ivan Mišnar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vsaka žena
naj bere moje velezanimivo navodilo o
moderni negi prs.
Preizkušen svet, če uvenenje ali niso dovolj polni!
Pišite zaupljivo na naslov:
Ida Krause, Pressburg
(Ograko), Schanzstrasse 2. Abt. 97.
Ne stane nič!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

C. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.
LJUBLJANA, Franciškovska ulica št. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za . . . shode in veselice. . .

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. . .

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211		Turjaški trg št. 4. Izrazišči enst. v ul. 2.
Dr. Franc Mišnar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanaka c. 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8 zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.